ՖԻԱԹԼԱՐ

Իսթանպօլ իչին սէնէլիք մէճիտիյէ 10
Ալթը այլըղը " 5
Իւչ " " 3

Թաշրալար իչին մէճիտիյէ 10
Ալթը այ, " 5
Բօսթա իւճրէթի պէզէ այիտ տիր.

ԻԼԱՆԼԱՐ

Պիրինճի սէհֆէ իչին սաթըրը 3 Ղ.
Իքինճի " " " 2 Ղ.
Իւչիւնճիւ " " " 1 Ղ.

30 ՓԱՐԱ.

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻՒՆԱՏԻՒ ԷՐՃԻՒԷՍ

1298 ՀԱԶԻՐԱՆ 8 1299 ՇԱՊԱՆ 5

Իլան սըրասընա գօնուլմաեան իլանաթ ու իխթարաթըն սաթըրը 5 Ղ.

Մէքթուպլար Կ. Յ. Փափազեան խամէնէ եազըլըր.

Իսթանպօլտա, Գալաֆաթա Բէնլիքիւնիւֆ-պազարընտա Իւսուֆ խանընտա Ն. 41.

30 ՓԱՐԱ.

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

—

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիս 19 յունիօ

Լօնտրատան ալընան պիր թէլէկրաֆնամէ, Ինկիլթէրրանըն Սուէյզ գանալընը խըթիյա իյլէմէկէ նիյէթլի օլտուղունու տայիր վէրիլէն հավատիսի թէքզիպ իտիեօր։

Իսկէնտէրիեէ, 19 յունիօ

Շիմտիյէ գատար Մըսըրը թէրք իլէ մէմալիքի սաիրէյէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէն էճնէպիլէրին սայըսը 32,000 քիշի թահմին օլունուեօր։

Բարիս 19 յունիօ

Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրա մահէ հայըն 22ինտէ Տէրսաատէթտէ աքտ օլունաճագ պիր գօնֆէրանսա իչին տիւվէլի մուազզամէյէ տավէթնամէլէր իրսալ իյլէտիլէր։ — Իչպու գօնֆէրանսըն էսասը միւզաքէրաթը, Մըսըրտա հալը հազըրըն (սթաթուգօ) մուհաֆազասը խուսուսու օլաճագ, վէ Մըսըր մէսէլէսինտէն պաշգա հիչ պիր մէսէլէ մէվզուի միւզաքէրէյէ վազ իտիլմէյէճէք տիր։

Պապը Ալինին իչպու գօնֆէրանսա իշթիրագ իթմէյէճէկի մուհագգագ կիպի կէօրիւնմէքտէ իսէ տէ, գօնֆէրանսըն մահէլլի իճթիմաը Տէրսաատէթ օլմասընա գարար վէրիլմիշ, վէ պու իսէ Պապը Ալի իլէ միւզաքէրաթըն վէ իթիլաֆ հուսուլէ կէթիրիլմէսինի գօլայլաշտըրըլմասը սէպէպինէ մէպնի օլմուշ տուր։

Ամսթէրտամ 19 յունիօ

Միլլէթ պանգասը քէնտի իսգօնթօսունու եուզտէ իկի պուչուգ օլմասընա գարար վէրտի։

Լօնտրա 19 յունիօ

Մէճլիսի Մէպուսան — Սըր Զարլզ Տիլք պիր սուալա ճէվապ վէրէրէք, ումում տէվլէթլէրին գօնֆէրանսա իշտիրաքէ տաիր օլան թէքլիֆի գապուլ իյլէմիշ օլտուղլարընը պէեան վէ պունունլա մաատա, Սուէյզ գանալընըն պի թարաֆ պիր հալտէ պըրագըլմասը թաահհուտունուն գօնֆէրանսըն բրօկրամընըն խարիճինտէ օլտուղունու տէրմիեան իյլէտի։

—

ԱԺԱՆՍ ՌԷՕՅԹԸՐ

Պէրլին, 18 յունիօ

Պու կիւն տէվտիրի րէսմիյէտէ պէեան օլունտուղունա կէօրէ, Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա չէհրի հալին իքինճի իքփինտէ Մըսըր մէսէլէսինի միւզաքէրէ իչին Տէրսաատէթտէ գօնֆէրանս աքտընը թէքլիֆ իյլէմիշլէր տիր։ Ալմանեա տէվլէթի տէրհալ թէքլիֆի մէզքիւրու գապուլ իյլէմիշ տիր։

Թէլէկրաֆ խապէրլէրինէ նէզարէն, Վիէննա, վէ Ռօմա, վէ Սէն Բէթէրսպուրկ գապինէթօլարը տախի գօնֆէրանսա գաթըլմաքլըղա մուվաֆագաթ իտէճէքլէր տիր։

—

ԱԶԳԱՅԻՆ

—

Առ Ազգային Երեսփոխանս,

Ազգային ժողովս կոչմէն մատուցեալ Ուղերձն առ Բարձրաշնորհ Ս. Պատրիարք Հայրն խմբագրուած և ստորագրուած լինելով ի բազմաց յԵրեսփոխանաց, կը հրաւիրուին անոնք որ դեռ եւս չեն ստորագրած զայն՝ հրամայել առ. Չիկայ Զօրէքչալըթի Եկալթա յԱզգային Մատենադարանն, ուր Ուղերձը պիտի գտուի ի 5 ժամէ մինչև ի ժամ 8, որպէս զի գիտութիւն լինի ամենայն Երեսփոխանաց իրենց ստորագրութիւնը դնել ի նմին՝ յօգուտ Ազգին։

Նախագահ
Ուղերձի խմբագրութ. Յանձնխ.
Խօրէն Եպիսկոպոս

9 յունիս, 1882
Կալաթա

—

ՏՕԳԹՕՐ

ՅԱԿՈԲ ԷՖԷՆՏԻ ՍԻՄՕՆՕՖ

Բայիթթախթըմըզտա վէ միւլէթիմիզտէն օլտուղու հալտէ պիր թապապի հազիգ տանհա արթմըշ տըր. Չէօյլէքի տօգթօր Յակոբ էֆէնտի Սիմօնօֆ Փարիստէ քէնտի իլմինի բէք բարլագ սուրէթտէ թահսիլ ու իքմալ վէ քէնտի չէհատէթնամէսի ալըպ ու իսթինսալ պիրլէ, պու աէֆտա պու թարաֆա ավտէթ իյլէտիկինտէն, վէ չիմտիքի հալ եազ մէվսիմի օլմասը ճիհէթլէ Պօղազ իչինտէ, Մէգար պուրնու նամ մահէլլատէ 30 նումէրօ իլէ մուրագգամ սահիլխանէտէ իգամէթ իյլէմէքտէ պուլունտուղունտան, հէր կիւն մահէլլի մէզքիւրտէ, քէնտույէ մուրաճաաթ իտէն քէյֆսիզլէրի գապուլ իյլէմէքտէ օլտուղու կիպի, չարշէմպէհ կիւնլէրի տախի, մէճճանէն օլտուղու հալտէ, պագմագտա տըր։

Բազար իրթէսի վէ բէնճշէմպէհ կիւնլէրի, սաաթ 6 տան 8 է գատար, Իսթանպօլտա Պաղչէ գաբուսունտա վագը 18 նումէրօլու Մէրհամէթճեան էճզախանէսինտէ պուլունմագտա, վէ մուրաճաաթ իտէն քէյֆսիզլէրէ մէճճանէն պագմագտա տըր։

—

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Վան վիլայէթի մէրքէզ պէտաէթ մէհքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինլիկի, Եօզղատ սանճագը պէտաէթ մէհքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինի սապըգը Ճէմալ էֆէնտիյէ,

Եօզղատ սանճագը պիտաէթ մէհքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինլիկի, Ծգօրա պէտաէթ մէհքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինլիկինտէն միւնֆասըլ Աճէմ Նէյմէթուլլահ էֆէնտիյէ թէվճիհ պույուրուլմուշ տուր։

—

Տիւնքիւ ումումիյէ մէճլիսինէ իտա օլունան հասըլաթ ճէտվէլլէրինէ նէզարէն, յունիսին 12ինտէ խիթամ պուլան պիր մահ զարֆընտա, սէնէյի սապըգասը պու աէա նիսպէթլէ հասըլաթտա էլլի պին լիրա նուգսան զուհուր իթմիշ տիր։ Մահսուլաթ մահէլլէրինտէն ալընան խապէրլէրէ նէզարէն, նօգսանը մէզքիւր մէվսիմ չուրիչլէր հասէպիլէ Մըսըրա սաւխան իրսալաթը քեամիլէն թէրք օլունմասընտան նէշաթ իթմիշ տիր։

Մէզքիւր չուրիչլէր մէվսիմու օլտուղճա բուսաստա սիթթէ վարիտաթընա թազլա զուհուրի մէմուլ տէնիլ տիր։

Մէմալիքի Օսմանիյէտէն Մըսըրա կէօնտէրիլէն տաւարըն պէհէր գըրքէսինտէն ճի գուրուշ րէսմ ալընըր. իսալաթը մէզքիւրէ չօգ օլմագ հասէպիլէ, պունլարըն մուվագգաթէն թէրքի, տուզ ու խուսուսամիյէ թախսիլ գըլընան վարիտաթըն էքսիլմէսինի մաճպուր օլմուշ տուր։ (Իսթիքպալ)

—

Էտհէմ բաշա հազրէթլէրինին Վիէննատան էվվէլքի կիւն հարէքէթ իտէճէքլէրի խապէր ալընմըշ իտի.

Իշիտիլտիկինէ կէօրէ միւշարիլէյհ հազրէթլէրինին էյլճիլէրը բազար կիւնիւ կէլմիշ իսէ տէ, քէնտիլէրինին Վիէննատան հարէքէթլէրինէ տաիր հէնուզ էմիր վէրիլմէտիկի ֆէսհ իտիլմէքտէ պուլունմուշ տուր։

—

Տիւվէլի մուազզամա սէֆիրլէրի կէչէն ճումա իրթէսի կիւնիւ Իթալիա սէֆարէթխանէսինտէ թօփլանըպ մէսէլէի հազըրէ իւզէրինէ իճրայի միւզաքէրէ իյլէմիշլէր տիր։

Մըսըրա սէվք օլունաճագ թապուրլարըն պէշինճի օրտուի հիւմայունտան ալընաճաղը, վէ պունլարըն նագլիյէի Ինկիլթէրրա տէվլէթի թարաֆընտան պու իշ իչին հիւքիւմէթի Սէնիյէյէ էմրի թահսիս օլունաճագ վաբուրլար իլէ միւհթէմէլ տիր։

(Լա Թիւրքի)

—

Լօյտ գումբանեասընըն պօշտա պուլունան վէ միգտարը ճի պէշ բալիք օլան պութիւն վաբօրլարընըն, Մըսըրտան տիշարը չըգմագ արզուսունտա պուլունաճագ ֆամիլեալարը թաշըմագ իւզրէ, Իսկէնտէրիեէ կէօնտէրիլմիշ օլտուգլարը իշիտիլմիշ տիր։

—

Ավուսթրիա-Մաճարիսթան սէֆարէթ հէյէթի կէչէն ճումա կիւնիւ Պէյօղլունտան Պիւյիւք-Տէրէյէ նագլ իյլէմիշ տիր։

—

Պէրլինտէն պիր Ալման ղազէթասընա եազըլըրտըղը կէօրէ, Ալմանիա օրտուսունտա միւլազիմի էվէլ րիւթպէսինտէ պուլունան Հէլֆէլտ, մէմալիքի Օսմանիյէտէ ժանտարմա սուսուլյինտէ պիր մէքթէպ թէսիսի իչին տէվլէթի Ալիյէ խըտմէթի ասքէրիյէսինէ կիրմէկէ րուխսաթ խահիշ իյլէմիշ տիր։

—

Մուգատտէմա Պէրլին սէֆարէթի Սէնիյէսի աթթաշէ միւլիւթէրլիկինտէ պուլունան Էրքեանը Հարպիյէ պինպաշըլըղընտան Նուրի պէյին, Հարպիյէ նէզարէթի ճէլիլէսի խըտմէթինտէ իսթիխտամ օլունմագ իւզրէ Ալմանիատան ճէլպ օլունան գապիթանտան Գօհլէր բաշանըն մաիյէթինէ թայինի օլունտուղու խապէր ալընմըշ տըր։

—

Տէվլէթի Ալիյէ ալէյհինտէ մազիրր պէնտլէր նէշր իթմէքտէ օլան Մըսըրլը մէմալիքի Շահանէյէ իտխալի մէմնու իթթիխազ իյլէնէն Ծիլո նամ Թրինթէ ղազէթասընըն պու քէրրէ մէմալիքի շահանէյէ իտխալի թարաֆը հիւքիւմէթի Սէնիյէտէն միւսաատէ պուլունմուշ տուր։

—

Մէճլիսի սըհհիյէի ասքէրիյէ րէիսի ֆէրիգ Նուրի բաշա հազրէթլէրինէ Ռուսիա տէվլէթի թարաֆընտան Սէն-Սթանիսլաս նամ նիշանըն պիրինճի րիւթպէսի, վէ խասթախանէլէր միւֆէթթիշի միւրալայ Անկէլի պէյէ տախի նիշանը մէզքիւրուն իքինճի րիւթպէսի իհսան պույրուլմուշ տուր։

—

Թէլէկրաֆ վէ բօսթա նազըրը աթուֆէթլու Իզզէթ էֆէնտի հազրէթլէրինէ, պիրինճի նիշանը Օսմանի իհսան պույրուլմուշ տուր։

—

Պրէզիլեա տայիրէ նէզարէթի միւտիրլէրինտէն Մ. Ժօզէ Բանտէր Ազիլօ կէչէն ճումա իրթէսի կիւնիւ չէհրիմիզէ մուվասալէթ իյլէմիշ տիր։

—

Կէրէք Իսլամ վէ կէրէք Խրիսթիեան օլարագ պիր չօգ ֆամիլեալարըն տիւն սապահ Իսկէնտէրիեէտէն կէլէն Տագհլիյէ նամ Մըսըր վաբօրուիլէ Տէրսաատէթէ կէլտիքլէրինի ղազէթալար եազըեօրլար։

ՄԸՍԸՐ

—

(Մըսըր մէսէլէսինէ տայիր ղազէթալարտա կէօրիւլէն հէր նէվ հավատիսաթը տէրճ իյլէմէքտէ օլտուղումուզ կիպի, Թէրճէմանը Հագիգաթ ղազէթասընտա կէօրիւլէն վէ չայեանը տիգգաթ պուլունան աթիտէքի ֆըգրաէը տախի այնէն նագլ իտէրիզ։)

Մայըսըն 29ունճու բազար կիւնիւ, սաաթ 5-6 րատտէլէրինտէ, Համմալ Թագըմընտան պիր ատէմ, Մալթալը պիր էֆէնտինին էշէքինի խանէսինէ գատար կէօթիւրիւր։ Մալթըզ, մէրգումա էշէկը իկիրմի բարա իւճրէթ վէրմէք իսթէմէքլէ, համմալ, իւճրէթի մէզքիւրէնին ազլըղընը տէրմիեան իթմէքտէ, ղաքալէնէրէք, ճիւզի միւշաթէմէտէն սօնրա պիր պըչագ չէքիպ համմալըն գարնընը տէլմիշ։

Պունուն իւզէրինէ, համմալ, պաղըրսագլարընը էլլէրի իլէ թութարագ ճիվար գարագօլա կիտմիպ պէեանը հալ իթմիշ իսէ տէ, բօլիս մէմուրու մահէլլի վագաայէ կիտմիպ, թէճավիւզաթը իճրա իտէճէք գատար, կէրէք էհլի վէ կէրէք էճնէպիլէրտէն պիր չօգ ատէմ մահէլլի վագաայէ իճթիմա իթմիշլէր իսէ տէ, Մալթըզ տախի խանէսինին իւզէրինէ չըգըպ րէվօլվէր իլէ գուրշուն աթմագա պաշլամըշ, էթրաֆտա պուլունան տիկէր էճնէպի խանէլէրինտէն տախի աշաղը միւթէմատիեէն խալգ իւզէրինէ գուրշուն եաղտըրըլմըշտըր։

Պու հալտէ գարագօլտան սիլահլը օլարագ պիր միգտար էֆրատ կէլմիշ իսէ տէ, էհալիյի մուհթէլիֆէ աթէշի կէօրիւնճէ, սօպա վէ պըչագ իլէ մուգապէլէյէ գալգըշմըշ, միւնազաա հատտը մաարուֆտան խարիճ պիր հէյէթ բէյտա իյլէտիքլէրինտէն, կէլէն էֆրատ սիլահլարընը տախի ալմաղա մէճպուր օլմուշլար։

Պու հալտէ կէչէն վագըթ իւզէրինէ, մուգաթէլէ պիլիուլուքէ պիլիւմէքիլէ պէրապէր, պու միւսլիւ գարշըլըգլարը գուրշուն թիւֆէնկ թիլմէկէ հէր զէման հազըր պուլունան հալգ վէ խըրսըզ մագազէսի տախի պագըլ վէ սայիրէ մէյտանէ պէյ իւլկէ տիւքեանը եաղմայա գալըշըլմըշ, պօլիս վէ ժանտարմա վագըթըյլա տախի արգասընտա էօնլէրի այրնամանէաէ անլաշըլմայարագ, Իսկէնտէրիեէտէ միրալայ իզզէթլու Սիւլէյման պէյին գումանտասը ալթընտա պուլունան պիր ալայ ասաքիրի նիզամիյէ մահէլլի միւնազաայէ միւսարաաթ իյլէյէրէք, իհտալի ասայիշէ մուվաֆֆագ օլմուշ։ Վէ եաղմաճըլարըն քեաֆֆէսի հիւքիւմէթի սէքիյէյէ թարաֆընտան թութուլմուշ տուր։ Իչպու վագըտա, Իսկէնտէրիեէ լիմանը բիչկեահընտա պուլունան Ինկիլիզ տօնանմասընտան խըթիլաֆլար օլունտուղտա, ֆիլիգալար իլէ գարայա պիր միգտար ասքէր չըգարըլմագ իսթէնիլմիշ իսէ տէ, միրալայ Սիւլէյման պէյ սահիլէ կիտէրէք, պիր նէֆէր ասքէր գարայա չըգարըա, պունու իւմիւր հալը մագամընտա թէլագգի իյլէնէրէք մուրաճաթընը տէրմիեան իթմէքլէ, ասաքիրի մէզքիւրէյի իքաթէյէ մէճպուր իյլէմիշ տիր։ Պու էսնատէ Ֆրանսըզ գօնսօլոսու տախի տիգէ գատար տէնիզէ կիրիփ, Ինկիլիզ ֆիլիգալէրինէ, քէնտիսինին Ֆրանսըզ գօնսօլոսու օլտուղունու պիլ պէեան, ղառէն ատէտա պանտըրալէրի օլմագ հասէպիլէ, լիմանը միւ իսթիլաթըն ֆէվգալահտէ օլարագ գապուլ ասքէր չըգարըլմասընա պիլհասսա իճրայ իյլէյէնլէրէ տէքապէճճէ մուհաֆազա անլաթմըշ տըր։

Պու արպէտայա էմնիյէթ, միրալայ Սիւլէյման պէյին կէօսթէրտիկի գայրէթքեարլըգ ամագ բէք միւթահսէն օլուպ, հաթթա Մըսըր ճիհաթէլէրինին ասայիշ էմնիյէթի խըզմէթլէրինէ, Իսկէնտէրիեէտէ պուլունան գօնսօլոսլար տախի թէշէքքիւր իյլէմիշլէր տիր։

Պու արպէտատա, Մըսըրլըլարըն էճնէպիլէրէ ասլա մէյտանէ պըչագ աթմագ սոնրա պաչագ թիւֆէնկ չէքմէտիքլէրի կէօրիւլմիշ, հալպուքի քէնտիլէրինին խանէլէրինտէն պունլար էճնէպիլէր ալէյհինտէ գուրշուն աթտըգլարը հաշըլմագ տա, մէմնուն ու թէշէքքիւր օլունմագտա տըր։

Ճէրիհատար օլան գօնսօլօսլարա կէլինճէ, պունլար, մահէլլի վագաայէ, էլչիլէրի աթըլէ իլէ կիտիպ, պու հալտէ քէնտիլէրինին կէօրտիւքլէրի մուամէլէ, գօնսօլօսլուգ սըֆաթըլէ ալէյհինտէ, մահզա, գօնսօլօսխանէյէ եազըլըպ, պու գազա սուրէթինտէ վուգուա կէլմիշ օլմաղըլա, գազայի պուլունտուղու սապիթ օլմուշ տուր։

—

Խըտիվ հազրէթլէրի թարաֆընտան 26 րէճէպ 1299 թարիխլիյէ ճիհատիյէ (հարպիյէ) վէ պահրիյէ նէզարէթինէ իրսալ օլունան թէզքէրէնին թէրճէմէսի տիր։

Տիւնքի կիւն Իսկէնտէրիեէտէ զուհուր իտէն, վէ էհալինին հէյէճանընը մուճիպ օլան վագայի մէզքիւրէ իւզէրինէ թահգիգաթըն մուպաշէրէթ օլունմուշ տուր։

Ժէնէրալ-գօնսօլօսլար պու կիւն տէվլէթլու Տէրվիշ բաշա հազրէթ-

լերի հալքը օլաուղու հալտէ պէնիմ իլէ կէօրիւշիւպ, թահթը հիմաեէլէրինտէ պուլունան էճնէպիլէրին ճան վէ մալլէրինին թէէմմին օլունմասընը Խըտիվի Մըսըր սըֆաթըյլա պէնտէն, վէ տէվլէթի Ալիյէ գօմիսէրի Տէրվիշ բաշատան թալէպ էյլէտիլէր։ Պէն տախի մէսուլիյէթի գապուլ իլէ թէպաալի էճնէպիյէնին ճան ու մալինի թէէմմին էյլէտիմ, օ հալտէ գօնսօլօսլար հալքը պուլունտուգլարը հալտէ սիզի տախի ճէլպ իտիպ, կէրէք Գահիրէ վէ կէրէք Իսկէնտէրիէէտէ ասաքիրի Մըսըրիյէ գօմանտասընտա պուլունան զապիթանա էմնիյէթի ումումիեէեէ խալէլ կէթիրէն ահվալըն մէնի զըմընտա թէտապիրի միւէսսիրէ իթթիխազ օլունմասընա տաիր էվամիրի լազըմէ իրսալինի թէնպիհ էյլէտիմ, պինապէրին ասքէրին էմնիյէթի ումումիեէեէ թէմամիյլէ իթինա էյլէմէսիյլէ սաաիշին վիգաեէ իտիլմէսինէ տաիր էվամիրիմի թահրիրէն թէէքիտ իտէրիմ։

Սիզին պէնիմ նէզտիմտէ մէսուլ օլտուղունուզ կիպի, մաեէթինիզտէ պուլունան հէր պիր զապիթին տախի պիզզաթ մէսուլ օլաճագլարընը, ճիւմլէեէ թէֆհիմ իտինիզ։

—

Իսկէնտէրիէէտէ մուգիմ Ինկիլթէրրա գօնսօլօս վէքիլի Մ. Գալվէր թարաֆընտան տէվլէթի մաթպուասընա թագտիմ օլունան բէսմի բաբօրթօնուն պազը ֆըգրալարը Սթամպուլ ղազէթասընտա կէօրիւլմիւշ օլմաղըն, պիթթէրճէմէ տէրճի մինասիպ ատտ իտիլմիշ տիր։

Իսկէնտէրիէէ մութասարըֆը թարաֆընտան պիր թէզքէրէ վարիտ օլմասը իւզէրինէ, արապա իլէ պիւյիւք մէյտանա կիթտիկիմիզտէ, սօգագլարտա թէճէմմիւ իտէն վէ հէյէճանլէրի խիտամա տէհշէթ վէրէն ... հարէքէթի չէտիտէլէրինի միւշահէտէ էյլէտիք, ճիւմլէսինին էլինտէ սօպալար վէ սայիրէ պուլունուպ, քէնտիլէրէ ասլա գարարը թօգունմաեան կէլէն կէչէնլէրէ պունլար իլէ թէհտիտ էյլէմէքտէ իտիլէր. հաթթա պազըլարըն, պաշլարը գան իլէ միւլէմմա օլտուղու հալտէ, գաչմագտա օլտուգլարընը կէօրտիւք. պազըլար տա կէօզիւմիւզին էօնիւնտէ տաեագ եէտիլէր, պունլարըն իչինտէ իքի նէֆէր տէ բէք թէմիզ կիյինմիշ Եվրօբալըլար պուլունուպ, պունլարըն սիվիլ էլպիսէ կիյինմիշ տօնանմա զապիթլէրինտէն օլտուգլարը գանն օլունմուշ տուր։

Արապամըզտան պէչ ատըմ ուզագտա պիր աւքէր պիր Եունանլըեը վուրուպ թէլէֆ իթտի. սաղ վէ սօլ թարաֆըմըզտա պիզտէն իչ ատըմ ուզագտա տիկէր զաթլար տարպ իտիլմիշլէր տիր։

Արպէտաճըլար Եօլումուզու չէվիրմէկէ պիզի մէճպուր իյլէմիշլէր տիր։ Պիզիմ էօնիւմիւզտէն կիտէն Եունան գօնսօլօսու տախի Եօլտան կէրի տէօնմէկէ մէճպուր օլմուշ տուր։

Պիր գաչ ատըմ կիթտիքտէն սօնրա պիր նէֆէր Մըսըր աւքէրի արապամըզըն էօնիւնտէ օթուրան գավասըմըզըն գօլունա գըլըճ իլէ վուրմուշ, վէ հէր նասըլ իսէ գըլըճ արապաեա թէսատիւֆ իտէրէք օտուն բարչալարը արապանըն իչինէ գատար ուչմուշ տուր։

Օ սըրատա պիր թագըմ Մըսըր աւքէրի տէ Եունան գօնսօլօսունուն արապասընը թէվգիֆ իթտիլէր, մէզքիւր արապատա պուլունանլար ճէպրէն էնտիրիլիպ սուի մուամէլէեէ տուչար օլմուշլար տըր։ Եունան գօնսօլօսու սօքա իլէ տարպ օլունուպ բէֆիգլէրի միւտաֆաա ու մուհաֆազաեա գայրէթքէշլէր հալտէ պաշլարը եարալանըպ գանլըր ագմըշ տըր։ Պիզիմ արապաճըզը սա թէվգիֆ իտէճէքլէր իտի, հէլէ արապաճը հօյվանլարը գըր-պաճըլաեըպ, ֆիրարա մուվաֆֆագ օլտուգ, պունուն իլէ պէրապէր Գահիրէ Ինկիլթէրրա գօնսօլօսու Մ. Գուգսօն սօքա իլէ պաշընտան եարալանտը։

—

Տէվլէթլու Հօպարթ բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան Սթանտարտ ղազէթասընա նէշր օլունան պիր մէքթուպտա, Ինկիլթէրրա տէվլէթինին Մըսըր մէսէլէսինէ միւտախէլէսի մուախէզ օլունմուշ տուր։

Հօպարթ բաշա հազրէթլէրի մէզքիւր մէքթուպտա չէօյլէճէ պէեանը էֆքեար էյլէմիշլէր տիր.

«Ինկիլթէրրա տէվլէթինին ագտ իթտիկի պիր իթթիֆագը մուախէզէ իթմէք սէլահիյէթինի հաեիզ տէյիլ իսէմ տէ, պէօյլէ պիր պուհրան հալինտէ Ինկիլթէրրանըն քէնտի մէնաֆիինէ խըտմէթ իթմէսի լազըմ կէլիր իտի։

«Մէնաֆիի մէզքիւրէսի իգթիզասընճա Ինկիլթէրրա տէվլէթի Ալիյէնին հուգուգու հիւքիւմրանիսինի գուվվէթլէնտիրմէլի տիր, զիրա Մըսըրտա եալընըզ սալթանաթը սէնիյէ հիւքիւմտար տըր։

«Մըսըրտա պիրի տէվլէթլէր, վէ պիրի տախի տէվլէթի Ալիյէ ճանիպինտէն իքի բօլիթիգա ճըրեան էտէմէզ։ Բօլիթիգանըն պիր սիեաք իւզրէ օլմասը լազըմ կէլիր... Ինկիլթէրրա սալթանաթը սէնիյէնին պուհրանը հազրէթինտէ մուավէնէթ էյլէտիկի հալտէ, ումում Իսլամըն մէմնունիյէթսիզլիկինի պէրթարաֆ իթմէկէ չարէ պուլմուշ օլուր։»

—

Ֆար տիւ Պօսֆօր ղազէթասընտա օգունմուշ տուր.

Տէվլէթլու Ահմէտ Մուխթար բաշա հազրէթլէրինին Ֆէվգալէտէ մամուրիյէթլէ Իսկէնտէրիէէեէ ազիմէթ իտէճէկլէրի էվվէլճէ պէեան իթմիշ իտիք։ Պու քէրրէ Մըսըրըն ճանիպինտէն մէմնունիյէթի մուճիպ օլաճագ խապէրլէր վարըտ օլմասը իւզէրինէ միւշարիլէյհին ազիմէթի թէէխխիւր իթմիշ տիր։

Կիւն պէ կիւն թէէմմին իտէճէք խապէրլէր վարըտ օլմագտա օլտուղունտան պու ֆիքրտէն պիւթիւն պիւթիւնէ վազ կէչիլէճէկի զանն օլունուեօր։

Տիւն (էվվէլքի կիւն) խարիճիէէ նազըրը բաշա հազրէթլէրինէ վարիտ օլան հավատիս մէմնունիյէթի մուճիպ պուլունմուշ, վէ տուվէլի մուազզամա գօնսօլօսլարընըն Խըտիվ հազրէթլէրինէ իպրազ իթտիքլէրի մուավէնէթ, էֆքեար ու էզհանը թէսքին էյլէտիկինտէն, պունտան տօլայը Տէրսաատէթտէ պուլունան սուֆէրայա պէեանը թէշէքքիւր իտիլմիշ տիր։

—

Թայմըզ ղազէթասընըն 11 յունիս թարիխլի Բարիստէն ալտըղը թէլէկրաֆնամէ տիր.

Տիւն ագշամ Ֆրանսա խարիճիէէ նէզարէթինտէ վէրիլէն մալումատէ, Ֆրանսա մէպուսլարընտան պիր զաթ իլէ տէվլէթի Ալիյէ սէֆիրի Եսատ բաշա հազրէթլէրի պէյնինտէ պիր միւքեալէմէ վուգու պուլմուշ տուր։

Մէպուսու միւմաիլէյհ սէֆիր բաշա հազրէթլէրինէ «գօնֆէրանսը գապուլ իթմէեօր միսինիզ» տէմէսի իւզէրինէ, բաշաի միւշարիլէյհ հազրէթլէրի տախի չէօյլէ ճէվապ վէրմիշ տիր, «խայըր գօնֆէրանսը գապուլտան չէքինմէեօրուզ, օնուն ֆաեիտէսիզ օլտուղունու պէեան իտիեօրուզ. պու իսէ պաշգա պիր չէյ տէմէք տիր։ Գօնֆէրանսը գապուլ իտիպ իթմէտիկիմիզի ճէվապ վէրմէկէ լիւզում եօգ տուր։ Պիզէ պիր գօնֆէրանս թէքլիֆ օլունուր, պիզ տախի Մըսըրտա պիր գօմիսիօն մախսուս իգամ իթտիկիմիզտէն չիմտիլիք գօնֆէրանսըն լիւզումսուզ օլտուղունու պէեան էյլէտիք։

Մէպուսու — Օ հալտէ գօնֆէրանսըն լիւզումսուզ օլտուղու զաննընտա պուլունմագ իւզրէ, Տէրվիշ բաշա հազրէթլէրինին մուվաֆֆագիյէթինէ մի՞ էմնիյէթ իտիեօրսունուզ. չիւնքի գօնֆէրանսըն լիւզումսուզլուղու խուսուսընտա պուլունտուղունուզ սըրատա խուսուսընըզըն էսասը, Մըսըրտա եէնի օլունան գօմիսիօնուն մուվաֆֆագ օլմասը տըր։

Սէֆիր բաշա — Էվվէթ քէնտի քէնտիմիզէ գարըղըրմըշ հալտէ, Տէրվիշ բաշանըն մուվաֆֆագ օլաճաղընը իւմիտ իտէրիզ։

Մէպուսու — Էֆքեարը ալիէէնիզ նէ՞ մէրքէզտէ տիր։

Սէֆիր բաշա — Տէմէք իսթէեօրում քի, գաՀիրէն պիզէ մուավէնէթ կէօսթէրիլիպ տէ, խէֆիէն պէյէնիմիզէ մուխալիֆէթ թահրիք օլունմազ իսէ, Տէրվիշ բաշա հազրէթլէրի մուվաֆֆագ օլաճագլար տըր։

Մէպուսու — Ֆագաթ գօնսօլօսլար, Տէրվիշ բաշա իլէ Մըսըր ֆըրգայի միլլիէսի բուէսասը պէյնինտէ ճէրէեան իտէն միւզաքէրաթա միւտախէլէ էյլէմէեօրլար։

Սէֆիր բաշա — Էվէ՛թ, անճագ միւտախէլէ իթմէմէնին տախի ճինսլէրի վար տըր. էվվէլա սուի նիյէթ իլէ միւտախէլէ իթմէք օլապիլիր, սանիեէն տէվլէթի Ալիյէնին հուգուգու հիւքիւմրանիսինէ բիաեէթէն միւտախէլէ օլունմագ։ Իշթէ պու իքինճի սուրէթտէ հուգուգու Սէնիյէէէ բիաեէթլէ միւտախէլէտէն իճթինապ օլունտուղու թագտիրտէ պիզ տէ մուվաֆֆագ օլաճագըզ, զիրա Մըսըր մէսէլէսի տախիլի պիր մէսէլէ օլուպ, տուվէլի էճնէպիեէնին թէտախիւլլէ եաբըլմագ լազըմ տէյիլ տիր, վէ թէսվիեէսի տէ հիւքիւմտարը զիյշանը (Զաթը հազրէթի Բատիշահի) թարաֆընտան իճրա իտէր։

Մէպուսու — Լիւզում կէօրիւլիւր իսէ Տէրվիշ բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան ճիհատիեէ նէզարէթինին տէրիւհտէ օլունաճաղը սահիհ մի՞ տիր։

Սէֆիր բաշա — Պու բիվաեէթ ղազէթալարտա կէօրիւլմիշ իսէ տէ, պէն սըհհէթինէ ինանմամաեօրում։

— Պիր սիւալ տահա իրատ իտէյիմ. Զաթը հազրէթի Բատիշահինին Թէվֆիգ բաշա հազրէթլէրինի Խըտիվիյէթի Մըսըրիեէտէն իգզա պուեուրուպ, պուեուրմաեաճագլարընը սիւալ իթմէեէճէկիմ, չիւնքի պու սիւալիմէ ճէվապ վէրմէեէճէկինիզի պիլիրիմ. Ֆագաթ սուլթան Ապտիւլ Համիտ խան հազրէթլէրի, Ապտիւլ Ազիզ խան հազրէթլէրինին եէրինտէ օլսալար իտի, միւշարիլէյհ հազրէթլէրի կիպի, Մըսըրտա Խըտիվիյէթէ միրասը օլուճու ուսուլինի թախվիլլէ, Իսմայիլ բաշանըն եէրինէ միւշարիլէյհին մախտումինին գայիմ օլմասը ուսուլինի թաստիգ պույուրաճագլար մը իտի։

—Պիրինճի սիւալա ճէվապ վէրմէեէճէկիմի թախմին էյլէմէնիզ տէ հաղգընըզ վար տըր. իքինճի սիւալա կէլինճէ, Սուլթան Ապտիւլ-Համիտ խան հազրէթլէրինին, օլ հալտէ, գավանինի Իսլամիեէնին թայինին իթմիշ օլտուղու ուսուլուն թէպտիլինէ ասլա բիզա օլմաեաճագլարընը պէեան իտէրիմ։

(Մեմօրիալ)

—

ԹՐԱՄՎԱՅ ՇԱՐԹՆԱՄԷՍԻ

—

Տէրսաատէթտէ ինշա օլունաճագ Թրամվայ խաթթլարընա տայիր շարթնամէ սուրէթի տիր.

Պիրինճի մատտէ. — Տէրսաատէթ Թրամվայ չիրքէթի մէճլիսի իտարէսի սալահընտան օլուպ, չիրքէթի մէզքիւրէ նամընա հարէքէթ իտէն սաատէթլու Եսասու Մագասատ էֆ. վէ իզզէթլու Բասսալի էֆէնտի իլէ Մ. Գաղնեօլ վէ Մ. Ֆէրնանտէս վէ Մ. Բալիեէ, Թարաֆը սալթանաթը Սէնիյէէտէն պէր մուճիպի մուգավէլէ իմթիեազը իթա օլունան Թրամվայ խաթթ օլարագ աթիտէ մուհարրէր ճատտէլէրտէն կէչէճէք տիր.

Պիրինճի խաթթ. — Գալաթատա քէօբրիւ Վօյվօտա սօգաղընտան պէտ իլէ, Գարլըթան վէ Թէբէ-պաշը սօգագլարըյլա Պէյօղլունուն պիւյիւք ճատտէսինտէն վէ Թագսիմ վէ Բանկալթըտէն միրուր իլէ Շիշլիեէ մինթէհի օլաճագ տըր։

Իքինճի խաթթ. — Գարաքէօյ քէօբրիւսինին Իսթանպօլ ճիհէթինտէն պէտ իլէ, Պալըգ-բազարը վէ Օտուն-գաբուսու վէ Գաբանը տագըգ վէ Ճիպալի վէ Ֆէնէր վէ Պալաթ վէ Տէֆթէրտարտան միրուր իլէ, Էեուպա գատար թէմտիտ օլունաճագ տըր։

Իւչիւնճիւ խաթթ. — Պիրինճի խաթթըն իլէրուտէ թայինի օլունաճագ պիր մահալլինտէն այըրըլարագ, Թօփգաբուտան միրուր իտէճէք տիր։

Իքինճի մատտէ. — Պիրինճի խաթթըն Վօյվօտա սօգաղը իլէ Ալթընճը տայիրէյի պէլէտիյէ պէյնինտէ պուլունան պիրինճի գըսմը իլէ իւչիւնճիւսիւ օլան Թօփգաբու խաթթընըն ինշասը, չիրքէթճէ իմթիեազը օլաճագ, վէ գըսմը մէզքիւր իլէ իւչիւնճիւ խաթթ ինշա իտիլմիշ հալտէ, սայիր խաթթլարըն ինշասը հագգընտա ճարի օլան չէրայիթի ումումիեէ թապի պուլունաճագ տըր։

Իւչիւնճիւ մատտէ. — Եէնի իմթիեազ ֆէրմանը պիրի թարիխինտէն իթիպարէն, պիրինճի խաթթ, պիր պուչուգ, վէ իքինճի խաթթ, իւչ սէնէ զարֆընտա իքմալ օլունաճագ տըր, վէ թարիխի մէզքիւրտէն իթիպարէն, իւչ սէնէ ինգըզասընտա, չաեէտ իւչիւնճիւ խաթթըն ինշասընա չիրքէթ հէնուզ պէտ էյլէմէմիշ պուլունուր իսէ, իչպու խաթթըն ինշասընա տայիր օլան հուգուգու հուգուգտան սագըթ օլունաճագ տըր։ (Տէվ-Դ)

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

—

ՄԻՍԻՕՒ ԳԱԼԼԷՑ

Ավուսթրիա-Մաճարիսթան իմբէրաթօրլուղունուն մալիէ նազըրը ճէտիտի Մ. Պէնժամին Գալլէյ տը Նաքի-Գալլօ, 1838 սէնէսի միլատիեէսի տէկէմպըր այընըն 22 սինտէ թէվէլլիւտ էյլէմիշ օլուպ, Մաճարիսթան ասըլզատէկեանընտան օլան էն գատիմ պիր աիլէեէ մէնսուպ տուր։ Միւմաիլէյհ հէնուզ կէնճ սիննինտէ կէրէք ալէմի բօլիթիգաեէ վէ կէրէք քիթապէթտէ իպրազ էյլէտիկի ասար իլէ հէր քէսին նազարը տիգգաթընը իւզէրինէ ճէլպ էյլէտի. ալթը սէնէ միւտտէթ Պէլկրատ Ավուսթրիա-Մաճարիսթան ժէնէրալ գօնսօլօսլուղու մէմուրիյէթինտէ գալարագ, վէ պու միւտտէթ զարֆընտա Պօսնա վէ Հէրսէքի տախիլինտէ բէք չօգ սէյեահաթլար իճրա իտիպ, էեալաթի մէզքիւրէ իլէ էհալիսի հագգընտա քէսպի վուգուֆիյեէթի թամմէ էյլէտիքտէն սօնրա, պու մէմուրիյէթինտէն խիթամ պուլարագ, Մաճարիսթան բարլամէնթօսու ազալըղընա ինթիխապ օլունտուղունտա, Պօսնա վէ Հէրսէքին Ավուսթրիա թարաֆընտան զապթընը էն զիեատէ թէշվիգ իտէնլէրտէն պիրի օլտու։

Պիր մէմուրիյէթի մախսուսէ իլէ Շարգա կէօնտէրիլտիկի սըրատա, Մ. Գալլէյ Ռումէլի Շարգի միւֆէթթիշ գօմիսիօնու ազալըղընտա պուլունտու, պու մէմուրիյէթինտէ քէնտիսինէ ֆէվգէլատէ մէհարէթի իլէ տախի թէմիզ ... իլէ ... ճէլպ էյլէտի. Պիր միւտտէթ սօնրա պու մէմուրիյէթինտէն տէ ազլ օլունուպ խարիճիէէ նէզարէթի տախիլիեէսի միւտիրի սանիլիկինէ թայինի օլունտու, վէ պարօն տը Գալլիսին Տէրսաատէթ սէֆարէթինէ նասպընտան սօնրա տաիրէի մէզքիւրէ պաշ միւտիրի թայինի իտիլտի։

Ավուսթրիա-Մաճարիսթան մալիէ նազըրը ճէտիտինին բօլիթիգա ալէմինտէ թութտուղու մէվգիլար պունլար օլտուղու կիպի, քիթապէթ ալէմինտէ տէ, Մաճարիսթան մէճլիսի մէպուսանընա ազա պուլունտուղու էսնատէ մուհաֆազաքեարան (գօնսէրվաթէօր) ֆըրգասընըն վասըթայի նէշրի էֆքեարը օլան Բէլէթ-Նէբէ ղազէթասընըն պաշ մուհարրիրլիկինտէ պուլունմուշ տուր։ Պունտան մաատա Մ. Գալլէյ Սթուարթ Միլլին «Լիպէրթէ» (հիւրրիեէթ) նամ քիթապընը թէրճէմէ իթմիշ, վէ մէզքիւր էսէրտէ քէնտի չախսի էֆքեարընը տա պէեան էյլէմիշ տիր։ Միւշարիլէյհ Սըրպիա իւզէրինէ պիւյիւք պիր քիթապ եազմըշ օլտուղու կիպի, Բուսիանըն շարգտա թութտուղու բօլիթիգա հագգընտա, թարիխտէն կէթիրմիշ իսպաթլար իլէ եազմըշ իտիմիշ, պիր թէէլիֆ քէրտէսի տախի վար տըր։

Մ. Գալլէյին սօն էսէրինտէ Մաճարիսթանտա քէօյ վէ գասապալար պէյնինտէ պուլունան շըմէնտիֆէրլէր իւզէրինէ պահս օլունմուշ օլուպ, մէզքիւր քիթապ տահա բէք ազ վագըթ էվվէլ նէշր իտիլմիշ տիր։

—

ԿԱՐԻՊԱԼՏԻ

Եօրօբ ղազէթասընըն, ուզուն միւտտէթ Ամէրիգատա իգամէթ էյլէմիշ օլան մուհարրիրլէրինտէն պիրի, մէզքիւր ղազէթատա Կարիպալտի հագգընտա մալումաթը աթիէէի նէշր էյլէմիշ տիր։

1850 սէնէսինտէ, Նիւ-Եօրգ չէհրինին էն ազ ղալէպալըգլը օլան սօգագլարընտան պիրինտէ, քիւչիւք պիր չամտան ֆապրիգասընըն եանընտա, պիր թիւթիւնճիւ տիւքքեանը վար իտի։ Պու տիւքքեանը իրինճէ, կիւզէլ, սիմասընտա պիր պիւյիւքլիւք էսէրի միւշահէտէ օլունան, վէ ղարէթլէ թամը վէ թէմիզ սուրէթտէ միւքալէմէ իտէն պիր ատէմ իշլէթմէքտէ իտի։

Պու զաթ սապըգ ժէնէրալ, վէ հարպիէէ նազըրը, վէ բէիսի հիւքիւմէթ Ժան Ավէձձանա իտի քի օլ վագըթ, կէչինմէք իչին եաբըգ սիկարալարը, վէ չէյլէճէք թիւթիւն սաթմագտա իտի. պու զաթըն էն սատըգ միւշթէրիսի քէնտի գօմշուսու օլան, վէ չամտան ֆապրիգասընը իշլէթմէքտէ պուլունան հէմշէհրիսի, Մօնթէվիտէօ, վէ Բօմա ճիւմհուրիյէթլէրի գահրամանը Կարիպալտի իտի։

Սէնէի մէզքիւր (1850) զարֆընտա Կարիպալտինին վէ Ավէձձանըն տօսթլարընտան պիրի օլուպ, Ճէնովա հիւքիւմէթի պահրիէէ նէզարէթի խըտմէթինտէ պուլունան պիր զապիթ, Նիւ-Եօրգա վարըտ օլուպ, պէրապէր զիյարէթ միւմաիլէյհիմին նէզտինէ կիթթի։

Ժէնէրալ Ավէձձանըն մուախխարէն պանա (մուխպիրէ) նագլ էյլէտիկինէ կէօրէ, միւմաիլէյհ ֆապրիգասընտա կիթտիկինտէ, Կարիպալտի, տիւքքեանընըն պիր քէօչէսինտէ, գօլլարը սըղանմըշ օլտուղու հալտէ, ասըլմըշ օլան ֆըթըլլէրի, եաղ մումունուն իչինէ պաթըրըպ, պունլարտան մում եարըմագ իլէ մէշղուլ իտի։ Միւշարիլէյհ գահրամանը պու հալինտէ զապիթ տօսթուն կէօրմէկլիկինտէ,

—Խօ՛շ կէլտին, տէտի. Նիտա իլէտի, սէնի կէօրմէկտէն զիեատէսիլէ մէմնուն օլտում, վէ էլինի սըգմագ տախի իսթէր իտիմ տէ, ամմա իտէրսին, եաղ մումու իլէ օրթալըղը օզէլ-հալինտէ պուլունտուղըմ իչին, սէնին էլինի տէ քիրլէթէճէկիմտէն, պու արզումա վազ կէչմէկէ մէճպուրում... Ասըլ վագթընտա կէլտին, պէն տէ չիմտի գաբամըն իչինտէ չօգտան պէրի

էվվէլիւ չէվիրիւ ասըա հալը խութմէմէքութէ օլտուղում ուլումու պահրիեեէ տայիր պիր մեսէլէհի հալլ իթմի իտիմ . . ։ Կարիպալտի պունու տեէէրէք, տօսթունա հալլ իյլէտիկի մէսէլէնին նէ օլտուղունու, վէ նէ սուրէթլէ հալլ իյլէտիկլէրի անլամըրգըտան սօնրա, «պու մէսէլէնին հալլինի չու էրիմիչ եաղ գուխուսունուն ալթընտա պուլմուշ օլմամ թօհաֆ տէյիլմի տիր—տէեու իլավէ իյլէտի—հէր նէ հալ իսէ, պէն արթըգ պու չամտանճըլըգ վէ մուհճուլուգ սէնաաթընտան սաանտըմ, վէ ճանըմ խոէէ տէնիզ խուզէրինտէ սէյրահաթ իյլէմէք իսթէեօր, խոէէ պիրպիրինիզէ եազլըշաճաղըզ տըր։»

Վէ ֆագաթ Կարիպալտի քէնտի խօճէկի իլէ ֆաբրիգաթօր օլմուշ իտի, նասըլքի 1848 հիւքիւմէթի աղասընտան Կօմիէր տախի, հէման այնի վաղըթտա, Նիւ Եօրգ գօրպիւտէ վագը Օթաթէն Ալըրնտաա չամտանճա ֆաբրիգաթօրու օլմուշ տուր։ Բիէմոն հիւքիւմէթինին հարպիէէ նազըրը Ժէնէրալ Տը լա Մարմօրա, Կարիպալտի, գարըշըքընտա պուլունան օրտունուն գումէթի իլէ քէնտի մաեէթի մէմնուտունուն գումէթի պէյնինտէքի տէրէճէսիզ ֆարգա պագմաեարագ, սօն տագըգաեա գատար մուգավէմէթ տէմամ իյլէմիչ օլտուղունտան, քէնտիսինէ Ժէնէրալըգ րիւթպէսի իլէ պիր տէ մաաշ թախսիս իյլէմիչ իտի իսէ տէ, սօնրատան մաղըն իթասընտան իմթինա օլունտուղունտան, միւմաիլէյհ Ամէրիգաեա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իյլէմէք իսղրէ, վաքըտա բաքիւ օլմուշ, վէ Սան-Մարինօտա, հաեաթլարընը գուրշը հիչ պիր միւճազաթ թէրթիպ օլունմամաք, վէ քէնտիլէրին սէրպէսթ պրագըլմասը չարթը իլէ, թէսլիմի սիլահ իյլէմիչ օլան արգատաշլարընա կէլինտիքտէ, պունլար տա իտիլէն վատա վէ էէմինէ մուղաեիր օլարագ, էսիր մուգամէլէսա ապգլանըլըպ Մանթուա կէօնտէրիլմիչ, վէ օրատա տէհչէթամիզ զընտանլար իչինտէ հապս իտիլմիչ իտիլէր։ Վէնէտիկէ գարչը իճրա իտիլէն հարէքէթի աաքերիեէտէն գաչըպ սաղ սէլիմ գուրթուլապիլմիչ օլանլար իսէ, պունլար տախի տիւչմէնին էլինէ տիւչիւպ, հէփսիտէ գուրշունա տիզիլտիլէր։ Մալում տըր քի, Կարիպալտի էօլիւմտէն, ֆէտգէլատէ պիր քիւսթախլըգըլա, եանի պինլէրճէ գազա վէ պէլալար իչինտէն կէչէրէք, կիւնտիւզ սագլանըպ, վէ կիճէ իսէ Րավէննին պիւեիւք Բէներուըրըն էմրաֆընտան եավաշ եավաշ իլէրլէեիպ, գուրթուլմուշ տուր։ Պու սէյահաթը էսնասընտա, միւմաիլէյհ, վէֆամը իթմիչ օլան իւք զէվճէսի Անիթթամըն նաշընը տա ալթընտա թաշըրմագտա իտի։

Եօզարըստա պէեան օլունան միւլագաթտան պիր գաչ այ սօնրա, Կարիպալտի ֆաբրիգաեըր տա մէմնուլուղու տա պրագմըշ օլուպ, գաչ վէ թամուգ կիւպրէսի խոէքլի պիր կէմի իլէ Բէրուտան Չինէ տէյահաթ իթմէքութէ իտի։ Մէգքիր սէֆինէնին իչինտէ պուլունան կիւպրէ տախի Կարիպալտինին մալի պուլմ, միւմաիլէյհ պու իւք թէճրիպէտէ բէք իյի սուրէթտէ բարա գազանմըըըընտան, արթըգ իչի մինճըեըլըգտա տէօքիւլ վէ պիր չօգ տէֆալէր պէօյլէճէ Բէրուտան Չինէ կիւպրէ կէօթիւրիւպ, տագ չօգ տէրլէմէք ու սաման ճէմ իթտիքտէն սօնրա, էվլատլարը իլէ պէրապէր Քաբրէրաեա կիթտի, օրատա ուֆագ պիր չիֆթլիք իչթիրա իյլէտի։ Պու չիֆթլիկին սօնրատան գըյմէթինի արթըրմագ, ամճագ Կարիպալտինին զուրէթի իլէ հօսուլէ կէլէն թէգէյիւրտիւ մարիֆէթի տէեէսինտէ տիր։

Զիյրաէ հիւքիւմէթ խոճէկիմիզ վագըլա, պույէտաքի թարլատէն օն սէնէ սօնրա, վուգու պուլմուշ տուր։

1861 սէնէսինտէ պիր աղշամ, սօն մուհարէպէնին զըյլէլէրինտէն պիր ազ բահսօլունմագ իսղրէ Գարրէրաեա կիտմիչ օլան տօսթլարը իլէ պէրապէր, Կարիպալտի իշ ամէլէկեահըրըն էօնինտէ պուլունան ուֆագ պիր մէյտանըրգտա թօբ օյնամագտա օլտուղու հալտէ, Սարտէնիալը պիր տէլիգրանը օլան չօճանը գուզուլարը օթլաթմագտան կէթիրտի. միւմաիլէյհ հայվանլարըն հէբսինի թանըր, վէ պունլարըն քիաֆֆէսինէ տէ իսիմլէր գօյմուշ օլուպ, հէբսինի տէ իսիմլէրի իլէ չաղըրըր իտի. սեուն գաթէն պիթմիչ օլտուղունտան միւմաիլէյհ հայվանլարըն կիճէեի կէչիրմէքլէրի ախըրա կիրտիկլէրինէ, գուզուլարտան պիրինին էքսիք օլտուղունու կէօրէրէք, չօճանա

—Գուզու նէրէտէ, տէյու սիւալ իյլէտի։

—Էֆէնտիմ, գուզու ղայպ օլտու. վէ հէր նէ գատար բէք չօգ արատըմ իսէ տէ պուլամատըմ, տէտի չօճան ճէվապէն։

—Վահ, զէվալը հայվան, տէյու նիտաա իյլէտի պունուն ուզէրինէ Կարիպալտի, կիճէ գարթըլարա վէ սայիր բարալաեըճը հայվանլարա գուրպան կիտէճէք տիր—վէ տօսթլարընա տէօնէրէք — էֆէնտիլէր պիրէր սիկարա եագալըըմ տա, գալգըպ չու ղայպ օլան գուզուեու արամաեա կիտէլիմ, պու գատար էիչի էրգէթմէ պիր գուզուեու պուլուրուզ, տէյու իլավէ իյլէտի։

Վագըթ գաթէն աղշամ օլուպ, կիճէնին գարանլըղը տէօրթ թարաֆը գաբլամագտա օլտուղունտան, Գաբրէրա ատասընտա պուլունան օլ սիվրի գաեալարըն ուզէրինէ չըգըպ ինմէք, էկէր պէրապէրլէրինէճ ֆէնէրլէր ալմըշ օլմասալար, գազաեըղ պիթէճէք պիր շէյ տէյիլ իտի. Կարիպալտինին տավէթի ուզէրինէ, սապըգ Բիօ-Կրանտէ, Մօնթէվիտէօ, Ռոմա, Վարէզէ, Գալաթաֆինի վէ Վոլթուրն զաֆէրթմը քէնտի Ժէնէրալլարը իլէ պէրապէր պիր գուզու արամաեա չըգտըլար. վէ բէք չօգ թէհարրի իյլէտիլէր իսէ տէ, իզինի պիլէ պուլամամագտա իտիլէր։ Կարիպալտի սէսինի ղայպ օլան գուզուեուն վալիտէսինին սէսինէ պէնզէտէրէք, մէլէմէքութէ, վէ ֆագաթ սէտասընը ագըընտան պաշգա հիչ պիր սէս իշիտէմէմէքութէ իտի։

Պիր սաաթտան զիեատէ վագըթ պէօյլէճէ եօրուլտուգտան սօնրա, արթըգ վագըթ կէչմիչ օլտուղունտան, Կարիպալտի արգատաշլարընա, պէլքի քէնտիլէրի պօշ եէրինէ օլ գատար եօրմուշ օլմասընտան տօլայը թէէսսիւֆ իտէրէք,

—Արթըգ վազ կէչէլի, տէտի, էվէ տէօնէլիմ, զավալը հայվանլար զէվալը գուզուճաղըզ բարալամըշ օլմալը տըրլար։

Պունուն ուզէրինէ չիֆթլիկէ տէօնտիւլէր։

Իրթէսի սապահ, հէր կիւն եապը կիճէտէն տէօրթ սաաթ սօնրա եանի տահա չաֆագ աթմար աթմազ միւմաիլէյհին տաաըրնա կիրմէկի միւթատ իթմիչ օլան տօսթու, Կարիպալտինին պաշը ուճունա կէլտիկինտէ, Ժէնէրալը հալէա ուեումագտա իտի. մէրագ էթտի քիլիտ, գարանլուն էօնինտէքի մէյտանլըղա կիթտի վէ օրատա Կարիպալտինին հէր նէվ սիկարալարա թէրճիհ իյլէտիքէ պուլունտուղու ուզուն նիս սիկարալարընտան պիրինի եագըպ սաաթ գատար թիւթիւրտիւքտէն սօնրա, խոէէ միւմաիլէյհին տատուրն տէօնիւ իսէ տէ թէքրար Ժէնէրալըն ուեումագտա օլտուղունտան, կէօրէրէք — Կարիպալտի օդատա օլտուղու կէպի Գաբրէրատա քէնտի չիֆթլիկինտէ տախի—սաապահլարը հէր քէստէն էվվէլ գալգարղընտան, օ կիւն օլ գատար ուեումասը մէրագըմըն պատիի ճէաֆճիւպիւ օլտու իսէ տէ, պիր սիկարա տահա եագըբ, եարըմ սաաթ տահա պէքլէմէկէ գարար վէրտի։

Ավտէթինտէ Կարիպալտի հալէա ուեումագտա իտի։

Պու տէֆա արթըգ, մէրագըմըն թէհամմիւլիւ գալմաեարագ, Ժէնէրալը ուեանտըրմագ իչին պիր ազ բաթըրթը չըգարտը։

Կարիպալտի հէման սըչրաեարագ, տօսթունա— Հէր քէս գալգտը մը —տէյու սիւալ իյլէտի։

—Խայր Ժէնէրալ, եալընըզ պէն գալգտըմ։

—Բէք էյի, տէտի օլ վագըթ Կարիպալտի, գօլունու գարեօլանըն ալթընա ուզաթարագ, սիզարը պիր գուզու չըգարարագ—չաբուգ չու գուզուեու, անասընըն եանընա կէօթիւր, զէվալը գօեուն քէօմ պիլիր նասըլ աճը աճը մէլէեէրէք, գուզուճաղընը խոթէմէքութէ տիր։

Միւմաիլէյհ զանն իտէրսին քի էթաիկլէրինտէն ուեանմագտա, վէ պունու հիչ քիմսէնին պիլմէմէսինի խոթէմէքութէ իտի։

Մաացանըն ուզէրինտէ պուլունան պիր գաբըն իչինտէ պիր ազ սիւտ պուլունմագտա իտի։

Ճէնուալի Ամէրիգատա օլ գատար զահմէթ ու մէշագգաթը, վէ զարուրէթ ու սէֆալէթի ասըա ֆիւթուր իթմէեէրէք կէչիրմիչ օլան Կարիպալ՛տի, Գօրսինի վիյլաըընը ալմագ իչին, պինլէրճէ սուքէրլէրի պիլէրէք էօլիւմէ կէօնտէրէն, վէ տահա նիչէ մուհարէպէլէրտէ օլ գատար կէօնիւլլիւլէրին, վէ հաթթա պինէֆա քէնտի էօղլունին սագընմամըչ օլան Կարիպա՛լտի, ուֆագ պիր հայվանը աճըմագտա իտի, միւմաիլէյհ, պիւթիւն րէֆիգլէրի ուեուտուգտան սօնրա, եալընըզ օլարագ եավաշճա խանէտէն չըգմըչ, գուզուեու սօղուգտան տօնմուշ, վէ եարը էօլմիւշ օլտուղու հալտէ պուլմուշ, վէ չաբուճագ էվէ կէթիրիպ, սուու սիւտ իչիրիպ տօնուրմատան, վէ գարեօլանըն ալթընտա բըրլըփ ճանլըթմատան, ուեումամըշ իտի։

Մայիս 13 Թարիխլի Մաւխատէ տէրճ իտիլմիչ օլան չու աթիւտէքի Վան մէքթուպունտա չայեանը տիգգաթ չէյլէր պուլունտուղունտան, պազը ճիւմլէլէրինի հազֆ իլէ, այնէն տէրճ իտէրիզ։

. . . .

Արդ մեա միոյ տարւոյ այն հնգամեայ պանդխտութենէս ծննդավայրս վերադառնալով, ճանապարհ ելնելուս Բասենէն որ մեկնեցայ՝ Կեօփրի (Տուտրաքաստափ) Եաղէէ անուն Հայ և Քիւրդ խառն գիւղի մէջ երեք օր հիւր մնացի տեղացի աշակերտացս ստիպմամբ, երեկոյեան առեն գիւղի մէջ կը պտըտէինք, մի բարձր տանիքի վրայ ճերմակ մօրուքով ծերունի մը տեսայ, ուզեցի իրեն քովն երթալ որպէս զի իր ծերութեան մէջ տեսած բաներ պատմէր. քովն երթալուս դեռ չէի բարևեր, ա՛խ, գոչեց, վարժապե՛տ, մէյմ չիտակ նայէ այս դիմացի Խզլանէ գիւղի դիրքին, ջուրերուն և բոյսերուն. առանց բան մը հարցնելու սկսեց իր ցաւերը պատմել. ասկէ քառասուն տարի առաջ յիսուն տան չափ Հայ գիւղ մը էինք, այժմ տասն և հինգ տան չափ Քիւրտ են բնակեր, ո՛հ, կարծես թէ երազ է կը տեսնեմ. հառաչելով քիչ մը կանգ առաւ ու արտասուեց. քիչ մը մնալէն վերջ, ա՛խ, Ալի աղա, ախ՛, աչքերդ խաւարի, քառասուն տարի մեր անելով մեր կալուածներով չբաւականացա՞ր որ հիմա ալ մեր պապերու և իմ անուշիկ հօր խաչքարը տանելով ձիերուդ ախոռ շինեցիր, չվայելես՝ ասելով տանիքէն վար իջաւ և տուն գնաց։ Երեք օրէն վերջ Գոբալ գիւղ գնացի, ուր պատերազմի առեն եօթն ամիս հիւր մնացած էի։

Ինչպէս որ Գ. Նկարագիր կը յիշէ, ընդհանրապէս Խնուսի այգի և պտղատու ծառեր տնկելու և արդիւնաւէտ լինելու մասին եթէ աշխատին տնկելու, օրինակ տալով Ճմերուկ և բերքի պտղատու Նորատունկ ծառեր որ այժմ պտուղ կուտան որ առաջ չկար. յիշեալ Գոբալ գիւղի Արժ. Տ. Աւետիս քահանան կը պատմէր թէ հայրս Խաչատուր անուն ձորէն խաղողի որթ բերելով տնկեց և քանի մը տարի ետ պտուղը կերաւ, բայց Քիւրտերը քանդեցին, շատ լաւ այգիներ կը լինին եթէ թողուն Քիւրտերը. այս խելուս հետաքրքրաբար նոյն ձորով ուզեցի Գարաչօպան երթալ. ձորին մէջ մտայ և չիտակ մը դիտեցի որ ժամանակով այգի եղեր է հոն, բայց ո՛ գիտէ հազարաւոր տարի անմշակ մնալով մանաւանդ մերձակայ գիւղացիներ երկրագործութեան պէտք եղած գործիք տանելով ամայի եղած է, ինչպէս որ մինչև ցարդ կը տանին. գտանք հոն խաղողի, տանձի, խնձորի և սալորի ծառերու նշաններն որ վայրենացած են, եթէ մշակող լինի, քանի մը տարիէն վերջ կարելի է գեղեցիկ այգի մը լինել, բայց թէ՛ Քիւրտերուն ձեռք լինելով և թէ այգւոյ ու ծառատունկի զգացում չունենալնուն այնպէս խոպան թողուցած են, այժերնին ցորեն և գարի ցանելու միայն են առած, մանաւանդ Պուլանըքի գիւղեր՝ որ երբեք ծառատունկ մը չունին, գէթ ամառան տօթին փոքր ինչ հովանեաց տակ նստելով զովանան. այս մասին Գ. Նկարագիր տեղեկութիւն տալուն աւելորդ է մեր գրել. ի հարկէ այն տեղուանք պատահած ժամանակին հարկ եղած օգտակար խորհուրդներն ևս աւանդած է իրենց, և կը յուսամ որ նորա քաջ խորհրդով այսուհետև հետամուտ պիտի լինին, քանզի ձմերուկ ցանելն ևս նորա պէս բարի մարդոց համոզմամբ յառաջ եկած է. ուրեմն կեցցեն միշտ այնպիսի հայրենասէր անձինք որ հայրենեաց ապագայ յառաջադիմութեան համար զոհելով անձնական շահերնին, երկար ժամանակ մեծ նեղութեամբ խորհելով և գրելով գաւառացի և գիւղացի ազգայնոց ուշադրութիւն կը հրաւիրեն։ Այո՛, կեցցեն նոքա և անպակաս լինին Հայոց տաներէն։

Երկրին ազնուութեան հետ բնակչաց ընկերական կեանքն ևս ազնիւ է. մի տնաւեր սովորութիւն միայն ունին որոյ հետեւանքն ևս մեծ վնաս ունի ազգութեան, ինչպէս ունեցեր է միշտ. այն է՝ աղջկանց ստակով ծախուիլը որ տեղացիք Խօլան կ'անուանեն. թէև այս գէշ սովորութիւնը Վանայ գիւղերու մէջ ևս կը գտնուի, բայց խիստ քիչ գնով, այն ևս վերջանալու վրայ է. իսկ Խնուսի և շրջակայ գաւառներուն մէջ օր քան զօր կը սաստկանայ և կը բարձրանայ գները. եթէ աւուր պարէնի կարօտ ընտանիք մը իւրաւ եռեւէն հասած և տարիքն անցուցած տասն հասա աղջիկ ունենայ և օրերով անատաղ մնացած լինին, թէ որ մէկը անոր ամենատգեղ աղջիկը կին ուզելու լինի, պէտք է որ նախ քանի մը միջնորդ ղրկէ որ քանի մը գովասանք կարդան աղային և տան՝ առելով թէ այս ինչ աղջիկդ տուր այն տղային. առաջին անգամ նազ և տաղ անելով հազիւ թէ կ'ասէ կուտամ, բայց այսչափ ոսկի և այսքան կարուած հագուստ կ'ուզեմ հա՛ քսելով, գրեթէ հարիւր ոսկիէն աւելի բան կը պահանջէ։ Վասն զի երեք տեսակ տուգանք կայ. Ա. արեկըրըն (հա բանը). Բ. հաա ու կատր (բոլոր սաակ և հագուստ ուզելուն վերջ տալն). Գ. հարս տարած օր տան միջի երեւելի և պատուաւոր ընտանեաց առանձին առանձին նըւէրները որ իրենց հանուածով պիտի լինի և մեծագին. ասոնք հոգալէն վերջ, այն օր որ հարսանիք պիտի լինի, մի կամ երկու օր առաջ Աղուէսը պարէպուգ հետ կը ղրկուի (մարդ մը կը ղրկուի փեսայի տունէն թէ այս ինչ ժամուն հարսանիք պիտի սկսի և մարդիկ պիտի գան հարս տանելու, անոր Աղուէս կ'ասեն. իսկ հետն ունեցած մի եզ կամ քանի մը ոչխարներ որ պարէպուգ կ'ասուի՝ քրդերէն է, այսինքն՝ հարսի դէմ), որոշեալ ժամուն խուռն բազմութեամբ հարսի տուն կը լցուին փեսայի և հարսի կողմէն հարսանիք հրաւիրեալները, որ փեսայի տունէն եկած խորովուով և օղիով ուրախութիւն անեն. այս միջոցիս հարսի տիրաջ որոտումն ու գոչումն տուն կը լեցնէ՝ ամեն բանին պատճառ դնելով հազարաւոր տեսակ անարգալից խօսքեր կուտայ նոր խնամին թէ չուխայէ շալվարը նեղ է, հինգ կանգնոց չէ, շատ զարդարանք չունի վրան են. այսպիսի պատճառներ մէջ բերելով՝ չեմ տար աղջիկս կ'ըսէ և քանի ձայն ունի կը պոռայ. միտք բանին քանի մը ոսկի ևս աւելի առնելն է. մէջտեղ գտնուողները անուշի կապելով 2–3 ոսկի ալ կ'առնեն, ապա հանդերձ կ'օրհնուի որ փեսան ղրկած է հարսին։

Առեւտ. Ց. Շիրակեան
(Տեղ-Վ)

ՆԵՎ ԻՕՐՔ

Ամերիկական լրագիրները հաղորդում են, որ մի քանի տարի առաջ Վաշինգտոնի մի երիտասարդ գիտնական, միստեր Կուշինգ, Մեկսիկա գնաց մեկսիկական Պուէբլօ նահանգի հնդիկներու լեզուն և բարքերը ուսումնասիրելու համար թէպէտ նրան հնդիկները բարեկամաբար ընդունեցին, բայց համառաբար հրաժարվեցին և որ է տեղեկութիւն օտարազգուն։ Տեսնելով որ իր ջանքերը իզուր են անցնում, երիտասարդ գիտնականը հերոսաբար վճռեց ինքն էլ հնդկացի դառնալ։ Նա ծանօթացաւ հնդկացիների մէկ առաջնորդի հետ, որը պատրաստակամութիւն յայտնեց իր որդու պէս ընդունել նրան իր ընտանիքում։ Այդ պատճառով նա ստիպուած էր հնդիկների չոր հագնել և իւրացնել հնդկացիների ընտանեկան և այլ ծէսերը, այս պատճառով նա կարողացաւ կատարելապէս ուսումնասիրել այդ ցեղի լեզուն, որբադան բանաստեղծութիւնը և կրօնական ծիսակատարութիւնը. Հնդկական ցեղի գլխաւորական առաջնորդ ընտրվելուց յետոյ միայն, նա Վաշինգտոն վերադարձաւ։ Այժմ նա Ամերիկական լրագիրներում հաղորդում է, որ այդ ցեղը բաղկացած է 1.600 մարդկանցից և կառավարում է երեսուն անդամներից բաղկացած մէկ խորհրդով. այդ խորհրդի ձեռքումն է ցեղի թէ զինուորական, թէ քաղաքական և թէ հոգևոր իշխանութիւնը։ Պուէբլօի հնդկացիները բնակվում են լեռների այրերում և շատ խաղաղ յարաբերութիւններ ունեն միմեանց հետ։ Հետաքրքիր տեղեկութիւնների թւում, Կուշինգ հաղորդում է, որ այդ հնդկացիների կրօնական գլխաւոր օրէնքների համեմատ, հնդկացիները պարտաւոր են ցածր խօսել և երբէք միմեանց չը խփել։ Կուշինգ չորս տարի մնաց այդ ցեղի մէջ, և այդ ժամանակամիջոցում նա երբէք կռիւ չէ տեսել և լացի ձայն չէ լսել։ (Մշակ)

ԻԽԹԱՐ

Համպուրկ բիանգօսունուն 282 ինճի քէշիտէսի հազիրան 2/14 տէ վուգու պուլմուշ օլուպ, թարաֆըմըզա վասըլ օլան լիսթատա, թարաֆըմըզտան սաթըլան պիլէթլէրտէն աթիտէքի նումերօլարա իգրամիյէ խասըլէթ իթմիշ օլտուղու կէօրիւլմիւշ տիւր.

Նօ. 23.505, 23.539, 23.580, 36.107, 36.216, 36.288, 54.346, 54.349, 54.357, 54.534, 80.047, 80.090.

Իշպու նումերօլարը համի օլան պիլէթլէր եէտլէրինտէ պուլունան զէվաթը, գազանտըգլարը մէպլաղը ալմագ իւզրէ, մաղազամըզա տավէթ իտէրիզ։

Հազիրան 3/15 տէ վուգու պուլան բիանգօտա գազանան նումերօլարըն լիստասը տախի էօնիւմիւզտէքի բէնշշէնպէհ կիւնքի բօստա իլէ ալընաճագ տըր։

Գալաթատա Գումրիւքխանէ գարշըսընտա Ն. 9
Սառրաֆ
Ղ. Փ. Զօբուրեան

ԻԼԱՆԱԹ

Պուլղար տաղը մատէնի հասըլաթընտան, ալթուն իլէ մախլութ էլլի ալթը պին քիւսուր եէնի տիրհէմ սիմին էմտէր, լիրայի Օսմանի հիսապ ղրուշա օլմագ բէշյիւզէն աշաղ ու խամինաշ գըլընմագ իւզրէ պիր միւզայետէ ֆիւրուխթի մուգառրէր օլտուղունտան, վէ չէհրի հազիրանըն օնունճու բէնճշէմպէհ կիւնիւ սաաթ օտուզտա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, մէզքիւր սիմ վէ ալթունուն իշթիրասընա թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրէ տէկին մալիյէ խազինէսի իթթիխալինտէքի թիճարէթ վէ զիրաաթ վէ օրման վէ մէատին նէզարէթի ճէլիլէսի տայիրէսինտէ օրման վէ մէատին մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

98, Հազիրան 7

Մաթպախը ամիրէ վէ տէվայիրի միւթէֆերրիգա իչին, պիր սէնէ զարֆընտա ալընաճագ մուայյէնաթը լէհմիյէնին գարարը գաթիսի վիրիլմէք իւզրէ, իթթաղընա թալիպ օլանլարըն իշպու հազիրանըն ալթընճը բազար վէ տօղուզունճու չարշէմպէհ վէ օնունճու բէնճշէմպէհ կիւնլէրի սաաթ օնա գատար խազինէյի խասսայի շահանէյէ պուլունմալէրի։

98, Հազիրան 3 2—3

ԻՍԿԷՆՏԷՐՈՒՆՏԱ
ՅԱԿՈԲ ՔԷՇԻՇԵԱՆ
ՎԷ ՍՈՂՈՄՈՆ ՆԱՐԻՆԵԱՆ
ՇԻՐՔԷԹԻ

Միւմաիլէյհիմ էֆէնտիլէր չէհրի մէզքիւրտէ տէնկ գօմիսիօնճուլուղույլա իշթիղալ իթմէքտէ օլուպ, վաքթա մալ եիւքլէմէք, վէ կէրէք պունլարըն կէօմրիւքտէ իշլէրինի թէսվիյէ իթմէք, կէրէք գաթըրճը վաս...թասըյլա անատօլունուն հէր տարաֆընա մալ եօլլամագ խուսուսլարընտա էհհէր ճիհէթ միւշթէրիլէրին մէնաֆիինի կէօզէթմէքտէ օլտուղլարընտան, Իսկէնտէրունտա իշլէրինի քէնտիլէրէ հէվալէ իյլէյէն զէվաթըն հէր հալտէ մէմնուն օլմալարընա չալըշաճագլար տըր։

ՔԻՆԱ ԳԱԼԻՊԷԱԹԱ

ԲԷՔ ԹԷԼԷՍՄԻՐԼԻ, ՎԷ ԼԷԶԻԶ, ՎԷ ԳՈՒՎՎԷԹ ՎԻՐԻՃԻ ՏԻՐ

Սըթմատան վէ գան ազըլըղընտան, վէ սինիր զայիֆլիկինտէն նէշէթ իտէն խասթալըգլար իչին բէք միւֆիտ տիր։

Մէզքիւր շարապ ատամըն իշթահընը աչըպ եիւզլէնէ բէնզ կէթիրիր, վէ տօտագլարընա գըրմըզըլըգ վիրիր. վէ քէզալիք միտէսինէ տինճլիք վէ խաֆիֆլիք, վէ ֆիքրէ տախի պէրրագլըգ վէ աչըգլըգ քէսպ իթտիրիր։

Մէզքիւր շարապ Գալաթատա քէօբրիւ պաշընտա վագը Մէհհէմմէտ-Ալի-բաշա խանընտա Ամէրիգա էճզախանէսինտէ, վէ Իսթանպօլտա տախի Պաղչէ գաբուսունտա Գասապեան էճզա մաղազասընտա պուլունմագտա տըր։

Մօսիւ Վ. Պէյլէրեան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ա. Ա. ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻՆԻՆ
Իսթանպօլ, Ալաճա համամ, Բէբէնճիլէր չարշըսընտա Ն. 14
ՊԱՏԱԼԻՑԷ, ՎԷ ԷՎՐՕՊԱ ԻՇԿԻԼԷՐԻ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

ՍԻՆԳԷՐ ՍԱՊՈՒՆՈՒ

Ինկիլթէրրալը մէշհուր քիմեաքէր տօգթօր Սինքլէրին իճատքէրտէսի օլան մէզքիւր սապուն, կէրէք սըճագ վէ կէրէք սօղուգ սու իչինտէ քէօբիւրիւպ, չամաշըրլարը ասլա էսկիթմէքսիզին թէմիզլէր. պաշգա սապունլարտան զիեատէ գուրու օլտուղունտան, մէզքիւր սապունուն պիր օգգասը, տիկէր սապունլարըն իւչ օգգասընըն էթտիկի թուտթմագտա տըր։ Իչինտէ ասլա զարարլը մատտէլէր պուլունմատըղը կիպի, չամաշըրլարը տա չիւրիւթմէտիկինտէն, մէզքիւր սապուն իսթիմալ օլունտուգտա, պիր սէնէտէ էսկիյէճէք չամաշըրլար, իքի սէնէ տայանըրլար։

ՍԻՆԳԷՐ սապունու գուլլանըլտըղընտա, խանէլէրտէն չամաշըր բաթըրթըսը տա գալգաճագ տըր, չիւնքի իշպու սապուն զահմէթի ղանէթ գօլայլաթըր, չէօյլէ քի, չամաշըրլարը սըճագ սու իչինտէ գայնաթմաղա, պուղատանա գօյմագ վէ սայիրէ կիպի չէլէրէ իհթիյաճ գալմազ։

Սինքլէր սապունու ֆանէլալարը ասլա սէրթլէշթիրմէքսիզին թէմիզլէր, վէ իբէքտէն մամուլ էշեանըն տա բարլագլըղընը զայլ իթմէզ։

ՍՈՒՐԲԷԹԻ ԻՍԹԻՄԱԼԸ

Մէզքիւր սապունտան պիր գալըպ տիլիմ տիլիմ քէսիպ, գայնար սու իչինէ գօյարագ հալլ իթմէլի տիր, թա քի սապուն սուեուն իչինտէ քեամիլէն էրիսին, պաթէհու պիր գազանըն իչինէ տէօրթ գօվա սօղուգ վէ եախօտ — չամաշըրլար բէք քիրլի իսէ — սըճագ թաթլը սու տօլտուրուպ, մէզքիւր սապունլու գայնար սուեու պու գազանըն իչինէ տօլտուրմալը, վէ քիրլի չամաշըրլարը տախի պու գազանըն իչինէ թէմամիյլէ պաթըրարագ, պիր կիճէ էօյլէճէ պրագմալը տըր. վէ իրթէսի սապահ չամաշըրլարը օ սուեուն իչինտէ չիթիլէմէլի վէ իյիճէ սըգտըգտան սօնրա, իքի խաթօ իւչ տէֆա թէմիզ սօղուգ սուտան կէչիրմէլի թա քի սապուն տէֆ օլունա. պու հալտէ մէզքիւր չամաշըրլար քեամիլէն գար կիպի պէեազլանըրլար։ Բիրլի չամաշըրլարը սապունլու սուեուն իչինտէն չըգարտըգտան սօնրա, մէզքիւր սուեու տէօքիւպ տէ զայի իթմէմէլի տիր, պունուն իչինէ տէ պօեալը չամաշըրլարը 4—5 սաաթ պրագըլտըղը, վէ սօնրա եինէ էօզարտա թարիֆ օլունան վէճհ իւզրէ եըգանըլտըղը հալտէ, մէզքիւր չամաշըրլար տա բէք ալէա սուրէթտէ թէմիզլէնիրլէր։

Մէզքիւր սապունուն կէրէք թանէ իլէ վէ կէրէք թօբտան սաթըլմասը իչին, Հայկական Վաճառատուն մաղազասը մագարր թախսիս գըլընմըշ, վէ պու խուսուսա ումումի աճէնթօսու իլէ պիր մուգավէլէ ագտ գըլընմըշ օլտուղունտան, Տէրիսաատէթ վէ պիլատը սէլէսէ, վէ Անատօլունուն հէր թարաֆընտան մէզքիւր մաղազաեա միւրաճաաթա միւսաարաաթ իտիլմէլի տիր։

Մէզքիւր մաղազատա ալէա կիրիտ սապունլարը, վէ սայիր հէր նէվ սապունլար, նէֆիս սիեահ խավեար, Գայսէրիեէնին էվ բաստըրմասը, խալիս վէ գօգուսուզ սիպիր եաղը, նէվ պէ նէվ սըրմաճէթ մումլարը, Րիօ վէ Մարթինիք գահվէլէրի, Թրիէսթէ, վէ Հօլանտա շէքէրլէրի, վէ Ֆրանսանըն քէլլէ շէքէրի, Նաբօլի վէ Ճէնովա մագառնա վէ շէհրիեէլէրի, Մալթա վէ Մարսիլեա բաթաթէսլէրի, եէրլի վէ Ֆիլէմէնկ բէյնիրլէրի, Միլան եաղը, քօլա, Մըսըր, Իթալեա վէ Ինկիլիզ բիրինճլէրի, ֆասուլեա, զէյթուն եաղը, չիվիտ, վէ սայիրէ պուլունուր։

Մէզքիւր մաղազանըն մէպտէսի «ազ գազանըպ, չօգ սաթմագ», վէ սաթըլըն քէսրէթինտէն իսթիֆատէ իթմէք տիր։ Թարթըլար վէ էմթաանըն ճինսինճէ ասլա հիլէքեարըլըղա իրթիքեապ լոտիւմէտիկինէ հէր քէս պիթթէճրիւպէ իգնա օլմուշ տուր։ Սաթըն ալընան մալլար, մաղազանըն համալլարը վասըթասըյլա նագլ իտիլտիքտէ, ուֆագ պիր նագլիեէ իւճրէթի ալընմագտա տըր. Թաշրիտէն վէրիլէն սիբարիշլար, վագթիյլէ վէ տիգգաթը թամմէ իւզրէ իճրա իտիլիպ, մահէլլինէ իրսալ օլունուրլար։ Քէնտի խըտմէթքեարլարը վէ եախօտ տիկէր պիրիսինին վասըթասըյլա սիբարիշ վէրէնլէրէ, վէրիլէն էմթաանըն, վէ մուգապիլէն ալընան մէպլաղը միւպէյյին պիրէր բուսուլա կէօնտէրիլիր։

Մէզքիւր մաղազատա Ֆրանսատան խասսէթէն ճէլպ օլունմուշ Շամբանեա, Մալակա Սէնթ-էմիլիօն, Մէտօք շարապլարը, վէ սայիր հէր նէվ նէֆիս շարապլար, ճինս ճինս գօնեագլար, ամէռ, մէնթա, քիւրասօա, իքսիրլէր, գութուլար իչինտէ սարտէլա, Լիօն շէհրինին սալամին նամ մէշհուր սուճուղու վէ Րօմ պալըգլարը, Եվրօբանըն չէշիտ չէշիտ սագլամ մըշ նէֆիս Թիւրլիւ Թուրշուլարը, Թուզլու սու իչինտէ սագլանմըշ թազէ ֆասուլեա, եէշիլ զէյթուն, պէզէլեա, վէ չէշէլէ իչինտէ տօմաթէս վէ սայիրէ տէ պուլունուր։

Պազըլար պիզիմ ֆիեաթլարըմըզը պիր անը պէհա պուլմագտա օլտուգլարընտան, պու զաթլարա խապէր վէրիրիզ քի, մաղազամըզտա ֆէնա մալ իյի մալ եէրինէ սաթմագ, էքսիք թարթմագ վէ սայիր պու նէվ հիլէքեարըլըգլարա իրթիքեապ օլունմամագտա, վէ պինաէն ալէյհ ֆէնա մալ իյի մալթա եէրինէ ուճուզ ֆիեաթ իլէ վէրիլիպ տէ, քիմսէ իղֆալ իտիլմէմէքտէ տիր։ Ուճուզճուլուգ խուսուսունտա, մաղազամըզ իլէ հիչ պիր մաղազա րէգապէթ իթմէմէքտէ տիր, վէ իտէմէզ։

ԲԱՐԼԱՏԸՃԸ ՍՈՒ

Մէզքիւր նէվիճատ սու, չիչէկլէր իչինտէ պուլունմագտա օլուպ, պագըրտան վէ բիրինճտէն մամուլ էշեալարըն քիրլէրինի իքի տագիգա իչինտէ թէմիզլէյարագ պիր բարլագըլըգ վէրմէքտէ տիր։

Իշպու բարլատըճը սու տախի Ալաճա համամընտա Բէթէնճիլէր գաբուսունտա Ն. 14 Հայկական Վաճառատունտա ֆիրուխթ օլունմագտա տըր։

ԲԱԶԱՐԼԸԴ ԵՕԳ—ՍԱԹԸՇԼԱՐ ԲԷՇԻՆ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԽՍՊԷՋԱՐԵԱՆ
ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Իսթանպօլտա Պաղչէ-գաբուսունտա, էմթաա կէօմրիւկիւ գարշուսընտա քիւչիւք եէնի խանտա 43 նումերօլու էճզախանէմիզ իչին քեաֆֆէյի իլաճլարըմըզը Եվրօբատան հէնուզ ճէլպ իյլէմիշ օլուպ, քեաֆֆէյի իսթիհզարաթըմըզը տախի, տիգգաթը թամմէ իլէ հազըրլամըշ օլտուղումըզը տօգթօր էֆէնտիլէրէ վէ միւշթէրիլէրիմիզէ իլան իտէրիզ։

Մէվսիմ իգթիզասընճա, պալըգ եաղը իսթիմալ իթմէքտէ օլան զէվաթա, գաբըշըգ վէ պօզուլմուշ եաղլարտան իճթինապ իթմէք իսթէտիքլէրինտէ, հէնուզ կէթիրթմիշ օլտուղումուզ Բէլթէրմօլէր ֆապրիգասընըն հալիս մօրինօ պալըղը եաղլարընըն իշթիրա իթմէլէրինի խալիսանէ պէեան իտէրիզ։

Իլաճլարըն եաբըլմասընա ֆէվգէլատէ տիգգաթ օլունմագտա օլտուղու կիպի, ֆիյաթճա տախի, խարիճ իտէպիլէճէկինտէն զիյատէ թալէպ իթմէմէքլիկի քէնտիմիզէ մէսլէք իթթիխազ իթմիշ օլտուղումուզտան, Թէշրիֆ իտէն միւշթէրիլէրին մէմնուն գալաճագլարը պի իշթիպահ տըր։

Էճզախանէմիզէ, մէմլէքէթիմիզին մուհթէպէր տօգթօրլարընտան, տօգթօր Պ. Թիւրապեան էֆէնտի տէվամ իթմէքտէ օլուպ, բազար կիւնլէրինտէն մաատա, հէր կիւն սաաթ 6 տան 9 ա գատար հասթալարընա պագմագտա տըր, վէ կէօզ, գուլագ թապիպի տօգթօր Գուսթօմբրիս տախի հէր կիւն հասթալարընը սաաթ $7\frac{1}{2}$ տան 9 ա գատար գապուլ իթմէքտէ օլուպ, սայիր միւթէպիր տօգթօրլարտան տախի տէվամ իտէնլէր վար տըր։

Յ. ԽՍՊԷՋԵՐԵԱՆ

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ
ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ

Խմբագրութեամբ
ՏՕՔԹՕՐ ԽԻԹԻՐՃԵԱՆԻ
Աշակերտ Օսմանեան և Գաղղիոյ բժշկական ճեմարանաց
Բժիշկ Մոլըպէլէ Կայս. Հիւանդանոցի

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Վեց տարին է ի վեր մայրաքաղաքէս մեկնած, մեր բազմաթիւ բարեկամներէ հեռի կը գտնուէինք, այս օրերս կրկին մայրաքաղաքս դառնալով, կուզէինք մեր բարեկամներն և մեծարգոյ Հասարակութիւնն, այս առաջին աշխատութեամբ, օգտակար ծառայութիւն մ'ընելու նպատակաւ։

Գին' այս առաջին հատորին է 2 ղրշ. որոյ մէկ մասը Հայուհեաց և Միացեալ Ընկերութեանց աշակերտաց յատկացուցած բլլալով, ով որ մէկ օրինակ ծախու առնէ, ոչ միայն գրականութեան յառաջդիմութեան, այլ այն օգտակար և ազգօգուտ Ընկերութեանց նպաստած պիտի բլլայ. զի որոշած ենք ամեն հարիւր օրինակ ծախուածէն, 10 ական օրինակ, վերոյիշեալ երկու Ընկերութեանց դպրոցներու աշակերտաց նուիրել։

Կը գտնուի բոլոր Հայ գրավաճառաց քով, եկեղեցեաց բանկալներն և կեդրոնատեղին, որ է

Կ. Պոլիս Հիսար-Տիպի թիւ 109։
Տօքթօր Իւթիւճեան

1882 Յունիս

ԱԶԴ

Տօքթօր Իւթիւճեան կը ծանուցանէ Արգոյ Հասարակութեան, թէ, ամեն իրեն դիմող հիւանդները պիտի դարմանէ, իր տունն, որ է Կոստանդնուպոլիս, Գումգափու-Հիսարտիպի թիւ 109, ամեն առաւօտ, մինչև ժամը 1ն, և ամեն Երկուշաբթի, Երեքշաբթի, Հինգշաբթի և Շաբաթ օրերը, ժամը 8 էն մինչև 11։ Իսկ պատուաստի համար, բաց ի կիրակէէ, ամեն օր ժամը 2 էն մինչև 10ն ամեն ոք կրնայ պատուաստիլ։

ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ
ԳԻՏՆԵՐՈՒ ՅԱՌԱՋԱՑՄԱՆ ՅՈՒՆԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՅՍՕՐ

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ
ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
Մ. Մամուրեան

Իլմէ վէ թարիխէ տայիր օլան պու միւֆիտ քիթապ, եիւզ ալթմըշ սահիֆէտէն իպարէթ օլուպ, վէ Իզմիրտէ Տէտէեան Թապխանէսինտէ կիւզէլճէ թապ իտիլմիշ օլտուղու հալտէ, կէրէք Իսթանպօլտա Մահմուտ բաշա եօգուշունտա վագը 239 նումերօլու Զէնիրճեան էֆէնտի տիւքքեանընտա, վէ կէրէք սայիր քիթապճը տիւքքեանլարընտա 10ար ղուրուշա սաթըլմագտա տըր։

Մամուրեան էֆէնտի քէնտի գալէմիյլէ տայիմա միլլէթիմիզէ խըտմէթ իթմէքտէ օլտուղունտան կէրէք սայիր էսէրլէրինի, վէ կէրէք պու էսէրինի չօգլար օգուեաճագլար, իսթիֆատէ իթմէլէրինի, տավէթ վէ նասիհաթ իտէրիզ։

ՏՕԳԹՕՐ
ՃԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Տօգթէօրու միւմաիլէյհ, Եալընըզ Ֆրէնկի իլէթի, վէ պէլ սօգուգլուղու, վէ ումում ալաթի թէնասիւլիյէ (ծննդական գործարանք), վէ խարար եօլլարընա տայիր խասթալըգլարա միւպթէլա օլանլարըն, էմրի թէտավիլէրինի պագմագտա տըր։

Տօգթօր Ճէլալեան էֆէնտի, սապահլարը վէճհ իւզրէ, հէր կիւն սաաթ 4 տէն 10 ա գատար, Պաղչէ-գաբուսունտա, Համիտիյէ թիւրպէսի գարշըսընտա, Սինանեան Վիչէն էֆէնտինին ԽԱՆԻ ՊՈՒԼՈՒ թէսմիյէ օլան 32 նումերօլու էճզախանէսինտէ խասթալար գապուլ իթմէքտէ օլտուղու կիպի, բազար կիւնլէրի տախի, Պէյօղլունտա, Աղա ճամիսինտէ, Մ... գըզ-աղաճը ճատտէսինտէ, ... նումերօլու քէնտի խանէսինտէ քէզալիք մէրիզանը գապուլ իթմէքտէ տըր։

ՄՈՒՍԱՑԷՆԷՑԻ ԽԱԶԹԷԿԵԱՆ
ՏՕՔԹԷՕՐ ՇՈՒԱՐՑ

40—Պիյիւք Հէնտէք սօգագը—40

Տօքթէօրիւ միւմաիլէյհին գապինէսինտէ, հէր նէվի համա պօշալըքը, վէ նէֆէս եօլլարընըն էնվայը էճզա պուխարլարը իւֆլէմէքլէ մուխասսա ալէթլէր միւճէուա օլուպ, աղ ճիկէր վէ պօղազ վէ պուրուն խասթալըգլարընա խուսուսի օլարագ պագտըղը կիպի, էլէքթրիգ ալէթլէրիյլէ իճրա օլունան հէր նէվի թէտավիյի էսկի կէօբրիւզ վէ նէզլէ, վէ մաճա էօքսիւրիւքիւ, վէ տիֆթէրիա վէ էլ վէ սինիր խասթալըգլարը վէ քէօթիւրիւմլիւք վէ սարա իլլէթլէրին թէտավիսի խուսուսու տըր։

Բէզա, կիզլի խասթալըգլար զայիֆլիք վէ ղայրիհիւմ։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐԸ

Բարիզ, 19 յունիս	
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 3 %	81-
" " 5 %	114-50
Իսհամը Ումումիյէ աչըգտը	12-05
" " գարանտը	11-90
1865 Իսթիգրազը	-
1869 "	64-
1873 "	59-
Ռումէլի շիմէնտը. Թահվիլ.	53-
Օսմանլը Պանգասը	745-
Գրէտի Լիօնէ	701 25
Ռուս ֆօնտօսու 5 % (1877	-
Ռուսիանըն Շարգ իսթիգրազը	-
Իթալիա ֆօնտօսու	89-75
Մըսըր իսթիգ. պիրլէշմիշ	285-
Խըտիվեա խարիճի իսթիգրազը	28-1/4
Գամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ	25-16
Բարիզ, (Պուլվար) 19 յունիս	
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 5 %	114-77 1/2
Իսհամը Ումումիյէ	12-07 1/2
Լօնտրա 19 յունիս	
Ինկիլիզ գօնսօլիտէ	100-3/8
Իսհամը Ումումիյէ աչըգտը	12-
" " գարանտը	11-3/4
1865 Իսթիգրազը	14-1/2
1869 "	13-
1871 "	59-1/2
1872 (Պօնտիւ Թէշգօր)	24-
1873 "	11-7/8
Տէվլէթի Ալիէնին 1877 իսթիգ. բայը	69-1/2
Օսմանլը Պանգասը	19-3/4
Ռուսիա իսթիգրազը 1873	82-1/2
Մըսըր իսթիգրազը պիրլէշմիշ	57-1/8
" իմթիյազլը (շիմէնտը.)	77-
Տաիրա սանիյէ	56-1/2
Մըսըրըն Ռօչիլտ իսթիգրազը	77-1/2
1877 Մաճարիսթան էսհամը	102-1/4
Գամպիօ Բարիզ	-
Վիէննա, 19 յունիս	
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	120-30
Ռումէլի տէմիր եօլ թահվիլաթը	26-70

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. Ումում. յունիս 7 աչըլմ. գր.	15-
" " յունիս 8 աչըլ. աչ.	13-
" " էն եիւքսէք	
" " էն աշաղը	
" " Սաաթ 5 տէ	15-
1863 Իսթիգ. (Մուրթօն) 6 % ֆ.	
1865 " " 6 % ֆ.	
1869 " (Բինար) 6 % ֆ.	
1872 " (Պօնտիւ Թէշգօր)	
1873 " (Բինար) 6 % ֆ.	
Ռումէլի շիմէնտըֆէր	
Րէբօր գուբրուշ	
Հէվալէթ "	
Աճէ ֆայիզի %	

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Գրէտի ժէնէրալ 6 %	
Սօսիէթէ ժէն 6 %	
Իսթանպօլ Պանգասը	
Սօսիէթէ Օթօման	
Թրամվայ 5 %	3
Լավրիօմ (մատէն)	1

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ՊԻԱՋԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշտան	
Ինկիլիզ լիրասը	
Ֆրանսըզ ալթունու	
Բօլ	
Դըրիմեց ալթունու	
Պէեազ մէճիտիյէ	
Մէճիտիյէ	
Պէշլիք	
Ալթըլըգ	
Պագըր	
Գարպօն գայիմէսի գարշը	

ԳԱՅՄԷՆԻՆ ՊԻԱՋԱՍԸ

Էն եիւքսէք	
Էն աշաղը	
Սաաթ 5 տէ	

ՍԱՀԻՊ Դ.ԱԶԷԹԱ ԿԱՐԱՊԷՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ